Vlaamse Regering

NOTA AAN HET OVERLEGCOMITÉ

Betreft: de afwerking en indiening van het Belgische Sociaal Klimaatplan

Uiteenzetting

Op Europees niveau werd het Sociaal Klimaatfonds (SKF) opgericht om de sociale impact van het aankomende nieuwe emissiehandelssysteem voor gebouwen en transport (ETS2) te verzachten.
Voor België is een SKF-budget beschikbaar van 2,21 miljard euro: 1.656.324.515 euro SKF en 552.108.172 euro cofinanciering (25%), te verdelen over de federale overheid en de drie gewesten. Om aanspraak te kunnen maken op deze middelen voor de periode 2026 tot half 2032, moet elke lidstaat een Sociaal Klimaatplan indienen bij de Europese Commissie. Volgens de bepalingen van Verordening (EU) 2023/955 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 10 mei 2023 tot oprichting van een sociaal klimaatfonds moest dit plan uiterlijk 30 juni 2025 worden ingediend.

Binnen België werd in de Nationale Klimaatcommissie overeengekomen dat elke entiteit (de drie gewesten en het federale niveau) een eigen bijdrage met maatregelen opstelt. Nadat deze wordt goedgekeurd, wordt ze gecompileerd in een Belgisch plan, dat na validatie door de Nationale Klimaatcommissie en het Overlegcomité wordt ingediend bij de Europese Commissie. Elk land moest uiterlijk 30 juni 2025 een Sociaal Klimaatplan (SKP) met maatregelen en investeringen indienen bij de Europese Commissie om aanspraak te kunnen maken op de middelen van het Sociaal Klimaatfonds (SCF).

De opmaak van het Belgische plan heeft aanzienlijke vertraging opgelopen waardoor de officiële deadline van 30 juni 2025 niet werd gehaald. Aan de basis van de laattijdige indiening liggen voornamelijk de volgende oorzaken:
- Uitblijven van een beslissing over de intra-Belgische verdeling van het Belgische budget;
- Uitblijven van een beslissing tot aanduiding van een Belgische autoriteit die moet functioneren als exclusief aanspreekpunt tussen ons land en de Europese Commissie;
- De tijdsintensieve uitwerking van de maatregelen bij de vier entiteiten, die moeten voldoen aan een breed pakket inhoudelijke en vormelijke vereisten.

Op 6 oktober 2025 keurde het Overlegcomité de finale verdeling van het Belgische budget uit het Sociaal Klimaatfonds voor de periode 2026 tot en met 2032 goed.
- Federale Staat: 13,13%
- Vlaanderen: 43,42%
- Wallonië: 32,95%
- Brussels Hoofdstedelijk gewest: 10,50%

De entiteiten werken nu zo snel mogelijk hun voorgestelde maatregelen af, daarbij rekening houdend met het advies dat de Europese Commissie bezorgde tijdens een informeel adviesproces.

Voor meerdere maatregelen is de opstart door de entiteiten voorzien in 2026, waardoor de afwerking en indiening van het geïntegreerde Belgische Sociaal Klimaatplan van belang zijn. Eens ingediend voorziet de EC een periode tot maximaal 5 maanden voor evaluatie en beoordeling van het plan.

De Nationaal Klimaatcommissie van 10 december besliste volgende m.b.t. de timing van de afwerking van het Belgisch Sociaal Klimaatplan:

Mijlpaal	**Wie**	**Wanneer**
Plan ingediend bij Europese Commissie	Centrale autoriteit	27/2/2026
Goedkeuring van het plan	OC	Februari 2026
Finaal plan opgeleverd aan NKC (hoofdstukken 1,2,3,4)	WG SCP	30/01/2026
Goedkeuring individuele bijdrages aan het plan (hoofdstuk 2)	Federale- en gewestregeringen	01/2026

Het Vlaamse Voorzitterschap van de Nationale Klimaatcommissie agendeerde op de bijeenkomst van 26 januari 2026 een nota met het verzoek aan de federale overheid om zo snel als mogelijk één centrale bevoegde autoriteit aan te wijzen en aan de NKC voor te leggen ter goedkeuring. Daarnaast werd via de geagendeerd nota een herziene retroplanning voorgelegd. Tijdens deze bijeenkomst kondigde het federale niveau het politiek akkoord aan om een unieke Belgische autoriteit aan te duiden: de Federale Overheidsdienst (FOD) Beleid en Ondersteuning (afgekort als BOSA, Beleid & Ondersteuning, Stratégie & Appui) werd i.s.m. FOD Volksgezondheid, Leefmilieu en Veiligheid van de Voedselketen aangeduid als bevoegde autoriteit. Over de voorgestelde herziene retroplanning werd geen akkoord gevonden. Het betrof de volgende planning:

Mijlpaal	Wie	Wanneer
Plan ingediend bij Europese Commissie	Centrale autoriteit	Maart 2026
Goedkeuring van het plan	OC	10 maart 2026
Finaal plan opgeleverd aan NKC (hoofdstukken 1,2,3,4)	WG SCP	27/02/2026
Goedkeuring individuele bijdrages aan het plan (hoofdstuk 2)	Federale- en gewestregeringen	01/2026

De Nationaal Klimaatcommissie van 1 april besliste om de afwerking en indiening van het Belgische Sociaal Klimaatplan in een stroomversnelling te krijgen door een tweewekelijks interfederaal IKW te houden tot elke entiteit zijn maatregelen heeft afgeklopt. Deze IKW's zijn van start gegaan in de week van 20 april.

Nu enkele belangrijke obstakels voor de afwerking en indiening van het Belgische Sociaal Klimaatplan zijn weggewerkt, is een zo snel mogelijke indiening hoogdringend:

- Er zijn bij meerdere entiteiten maatregelen waarvan opstart voorzien en gebudgetteerd is vanaf 2026;
- De lancering van de maatregelen uit het plan kan een welkome positieve impuls geven aan de economische activiteit in onder meer de sectoren bouw en mobiliteit;
- De Europese middelen kunnen pas door de EU worden toegekend en overgemaakt na goedkeuring door de Europese Commissie van het nationale Sociaal Klimaatplan;
- De nota aan het Overlegcomité van 13 januari 2026, geagendeerd door de federale minister van Europese Zaken, betreffende de omzetten en uitvoeren van Europees recht verzoekt de bevoegde autoriteiten van de gefedereerde entiteiten om de overschreden én toekomstige deadlines te respecteren zodat boetes en andere problemen kunnen worden vermeden.

Rekening houdend met het voorgaande en met de behoefte aan een beperkte periode waarin de entiteiten hun deel van het plan afwerken en deze compileren in het Belgische plan dat door de federale autoriteit kan worden ingediend, wordt als uiterste datum voor indiening dinsdag 9 juni voorgesteld.

Voorstel van beslissing

Het Overlegcomité:

1) Valideert de finaal afgeklopte plannen en maatregelen van de verschillende entiteiten
2) Bevestigt dat de verschillende plannen zullen worden samengevoegd in de 3 volgende weken
3) Bevestigt het voorstel om het gecompileerde Belgische Sociaal Klimaatplan te valideren via elektronische bevestiging voor 9 juni 2026 en in te dienen bij de Europese Commissie.

Leden die het dossier indienen

Het dossier wordt ingediend door Matthias Diependaele, minister-president van de Vlaamse Regering